

รูปแบบและลักษณะทางดนตรีของเห็ดความขาวไต จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อมรรัตน์ กานต์ธัญลักษณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2549

ISBN 974 – 04-7469-1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

รูปแบบและลักษณะทางดนตรีของเฮ็ดความชาวไต จังหวัดแม่ฮ่องสอน (MUSICAL FORMS AND CHARACTERISTICS OF HETKWAM SONGS OF TAI PEOPLE IN MAE HONG SON PROVINCE, THAILAND)

อมรรัตน์ กานต์ธัญลักษณ์ 4536379 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : อานันท์ นาคคง ศป.บ., M.Phil., ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ กศ.บ., กศ.ม., ศศ.ม.,
อนรรฆ จรรย์ยานนท์ ค.บ., M.M.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะทางดนตรีของเฮ็ดความชาวไต จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสาธิตและสถานการณ์จริงจากศิลปินชาวไตที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จากนั้นนำข้อมูลเสียงร้องมาถอดเป็นโน้ตสากลและวิเคราะห์โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีทางดนตรีวิทยา

ผลการวิจัยพบว่า เฮ็ดความ เป็นเพลงร้องพื้นบ้านไต มีลักษณะการด้นกลอนสดเป็นส่วนใหญ่ มักใช้ขับร้องในงานมงคลทุกประเภท บางทำนองมีดนตรีประกอบแต่บางทำนองไม่มี นอกจากนี้ยังพบว่า มีเพียงไม่กี่ทำนองเท่านั้นที่มีลูกคู่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่หมอกความเคารพ ได้แก่ ครุสุรัสดี สารัตถะที่ปรากฏในเนื้อเพลงมีการแสดงความรู้สึก การเกี่ยวพาราตี การเปรียบเทียบความงามในธรรมชาติกับสตรี ความเชื่อตามหลักพุทธศาสนา การใช้ดนตรีเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างคนในสังคม ความรู้สึกชื่นชม ยกย่องในศิลปวัฒนธรรมไต การแสดงความรักของแม่ที่มีต่อลูก การดำรงชีวิตแบบสังคมชนบท

ตัวอย่างเฮ็ดความไตที่รวบรวมได้ในพื้นที่มี 6 ประเภท รวม 8 ทำนอง ได้แก่ ความล่องคง (ล่องคงป้อด เหนือ และ ล่องคงป้อดใต้) ความจ้ำดไต (ความจ้ำดไต จี 1 และ ความจ้ำดไต จี 2) ความนกกก็ ความหยอบยอน ความอินลูกอ่อน และ ความเซกุง ซึ่งทั้งหมดไม่มีแบบแผนของฉันทลักษณ์คำร้อง และ คำสัมผัสที่ตายตัว ทำนอง 1 ท่อน ประกอบด้วย 3-7 วลีทำนอง หมอกความจะขับร้องวนไปเรื่อยๆ ตามความต้องการ มีการพักเสียงในโน้ตที่มีระดับเสียงสูงกว่าโน้ตลงจบเป็นคู่ 3, 5, และ 8 ยกเว้นความอินลูกอ่อนที่เป็นเพลงท่อนเดียว ประกอบด้วย 3 วลีทำนอง มีการพักเสียงในโน้ตเดียวกับเสียงลงจบ และเสียงที่ต่ำกว่าเป็นคู่ 2-5 แบบแผนของทำนองเฮ็ดความไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ยกเว้นความจ้ำดไต จี 2 และ ความหยอบยอน ที่มีแบบแผนค่อนข้างชัดเจน เฮ็ดความมีการใช้เสียงโครงสร้างโน้ต โดสี่เสียง ห้าเสียง หกเสียง และ เจ็ดเสียง โดยบทเพลงถูกสร้างขึ้นจากทำนองพื้นฐานและการออกเสียงร้องตามเสียงวรรณยุกต์

คำสำคัญ : เฮ็ดความ / หมอกความ / ไต / เพลงร้อง

MUSICAL FORMS AND CHARACTERISTICS OF HETKWAM SONGS OF TAI PEOPLE IN MAE HONG SON PROVINCE, THAILAND

AMORN RAT KANTHANYALUK 4536379 MSMS/M

M.A. (MUSIC)

THESIS ADVISORS: ANANT NAK-KHONG B.F.A., M.Phil., NARONGCHAI PIDOKRAJT, B.Ed., M.Ek., ANAK CHARANYANANDA, B.Ed., M.M.

ABSTRACT

This qualitative research aimed to study musical forms and characteristics of *Hetkwam* songs of *Tai* people in *Mae Hong son* Province. The researcher collected field data from demonstrations in real situations by famous and well-accepted *Tai* artist in *Mae Hong Son* Province. The collected singing data were then transcribed in modern musical notation and analyzed with the application of musicological theories.

Research findings revealed that *Hetkwam* songs were *Tai* folk songs. Most of them were impromptu songs and were sung at all joyous events. Some melodies required accompanying music while others did not. Furthermore, it was found that only a few melodies required a chorus. The sacred being that was respected by *Kwam* singers was *Khru Surasti*. Content themes that appeared in the song verse included the expression of feelings, courtship, comparison of female beauty with beauty in nature, beliefs based on *Buddhism*, the use of music to join and connect among people in society, the feeling of admiration and praise for *Tai* arts and culture, expressions of the mother's love for her children, and the way of life in rural society.

The sample of *Hetkwam* songs collected in the area consisted of six types with eight melodies namely, *Kwam Long Kong* (*Long Kong pod Nuea* and *Long Kong Pod Tai*), *Kwam Jaad Tai* (*Kwam Jaad Tai Gee 1* and *Kwam Jaad Tai Gee 2*), *Kwam Nok Kue*, *Kwam Yaub Yaun*, *Kwam Uen Look Aun*, and *Kwam Se Kung*. None of them had a fixed pattern of verse prosody and rhymes. One melodic section consisted of 3-7 melodic phrases. The singer would sing around as he wanted, with a voice pause at the note with higher tone than that of the ending note in intervals of 3rd, 5th, and octave (P8) apart, except for *Kwam Uen Look Aun* which was a song with one section comprising three melodic phrases and having a voice pause in the note with the same tone to that of the ending note, and in the note with lower tone than that of the ending note in intervals of 2nd-5th apart. There was no fixed melodic style of *Hetkwam*, except *Kwam Jaad Tai Gee 2* and *Kwam Yaub Yaun* which had rather distinctive styles. *Hetkwam* employed the structural pitches in four-tone, five-tone, six-tone, and seven-tone modes. The songs were created from the basic melody and singing of verses according to tones.

KEY WORDS: HETKWAM/ MO KWAM/ TAI/ SONG

205 P. ISBN: 974-04-7469-1